

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC CHO TRẺ 5-6 TUỔI TẠI CÁC TRƯỜNG MẦM NON QUẬN HÀ ĐÔNG, THÀNH PHỐ HÀ NỘI THEO PHƯƠNG PHÁP MONTESSORI

Trịnh Thị Hoan¹

Tóm tắt. Đầu tư cho giáo dục tiểu học là đầu tư cho sự hình thành và phát triển những nét nhân cách đầu tiên cho trẻ mầm non. Trẻ 5-6 tuổi là trẻ trong độ tuổi tò mò tìm hiểu về thế giới xung quanh. Montessori là một cách giáo dục sớm. Phương pháp này tập trung vào sự thúc đẩy tiềm năng bên trong trẻ bằng một môi trường giáo dục thân thiện, cởi mở với các giáo viên giảng dạy được đào tạo bài bản về chuyên môn cùng giáo cụ hỗ trợ học tập chuyên biệt. Việc giáo dục trẻ mầm non bằng phương pháp Montessori sẽ xây dựng nền tảng cơ bản cho trẻ ngay từ những năm đầu đời. Nhờ vậy, bé được phát triển hoàn thiện cả về trí não, khả năng tiếp nhận thông tin, kiến thức cũng như hình thành những kỹ năng xã hội, kỹ năng học tập độc lập, giao tiếp linh hoạt từ rất sớm. Thực tế giáo dục bằng phương pháp Montessori đã được áp dụng trong giáo dục ở bậc học mầm non ở Việt Nam nói chung và ở Quận Hà Đông nói riêng. Tuy nhiên cần phải biết thực trạng này đang diễn ra như thế nào, thực trạng quản lý tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori ra sao. Bài viết đưa ra thực trạng quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi tại các trường mầm non quận hà đông, thành phố hà nội theo phương pháp Montessori

Từ khóa: Giáo dục, hoạt động giáo dục, mầm non, Montessori.

1. Đặt vấn đề

Phương pháp giáo dục Montessori giúp thúc đẩy tiềm năng của trẻ thông qua việc tạo ra một môi trường học tập thân thiện, chuyên nghiệp với những giáo cụ học tập chuyên biệt. Phương pháp này tập trung xây dựng nền tảng cho trẻ trong những năm đầu đời, đặc biệt với độ tuổi từ 2 đến 6 tuổi. Kết quả của việc áp dụng phương pháp Montessori cho trẻ 0-6 tuổi một cách hiệu quả là giúp trẻ phát triển đồng đều về tư duy, khả năng thu nhận kiến thức và sáng tạo. Đồng thời rèn luyện được những kỹ năng mềm cần thiết ngay từ khi còn nhỏ như kỹ năng giao tiếp, xử lý tình huống, làm việc độc lập và hợp tác nhóm.

Hà Đông là một quận thuộc thủ đô Hà Nội, được thành lập vào ngày 8/5/2009. Giáo dục và Đào tạo quận Hà Đông có bước phát triển mạnh về quy mô, chất lượng đáp ứng nhu cầu học tập của học sinh. Với các giải pháp đồng bộ, toàn diện, thời gian qua, quận Hà Đông đã và đang phát triển mạnh mẽ, vượt giáo dục trong đó có giáo dục mầm non. Nhiều phương pháp giáo dục mới được áp dụng trong giáo dục mầm non tại Quận Hà Đông trong đó phải kể đến phương pháp Montessori.

Nhiều trường mầm non trên quận Hà Đông đã tiếp cận phương pháp Montessori và áp dụng phương pháp Montessori toàn diện trong tổ chức các hoạt động giáo dục trẻ, các nhà quản lý giáo dục mầm non đã và đang ngày càng quan tâm đến phương pháp giáo dục trẻ mầm non theo phương pháp mới này và đánh giá được thực trạng quản lý hoạt động giáo dục tại các trường mầm non theo phương pháp Montessori là cần thiết

Hiện nay, quận Hà Đông có 07 trường mầm non áp dụng phương pháp Montessori trong đó có 05 trường ngoài công lập gồm. Các trường mầm non hướng đến đề cao sự tôn trọng trẻ, rèn luyện kỹ năng, khả năng

Ngày nhận bài: 08/07/2022. Ngày nhận đăng: 18/08/2022.

¹ Trường mầm non Dương Nội - phường Dương - quận Hà Đông – thành phố Hà Nội
e-mail: hoanmaianh@gmail.com

tập trung, cho trẻ tự do khám phá thế giới theo tốc độ và nhu cầu của từng bé, các con được quan tâm phát triển trí thông minh cảm xúc EQ thông qua các hoạt động Montessori và các trải nghiệm thực tế ngoài thiên nhiên. Ngoài ra trẻ còn được chú trọng phát triển thể chất và tầm vóc, cũng như rèn luyện đức tính nhẫn nại, tinh thần vượt khó và đoàn kết của trẻ giúp trẻ được tự mình tìm hiểu, khám phá và trải nghiệm cuộc sống. Từ đây, trẻ được phát huy tính tự lập, phát triển tư duy, nhân cách thông qua các hoạt động có tính thu hút và khuyến khích trẻ khám phá thế giới, khơi dậy ở trẻ niềm vui học tập và sáng tạo, tự tin. Bên cạnh đó, 56 trường mầm non công lập và ngoài công lập đã và đang từng bước tiếp cận với phương pháp Montessori trong tổ chức các hoạt động giáo dục thông qua các hoạt động chung, hoạt động góc và một số các hoạt động trải nghiệm.

2. Giới thiệu về khảo sát thực trạng

Mục đích khảo sát: Đánh giá thực trạng quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội.

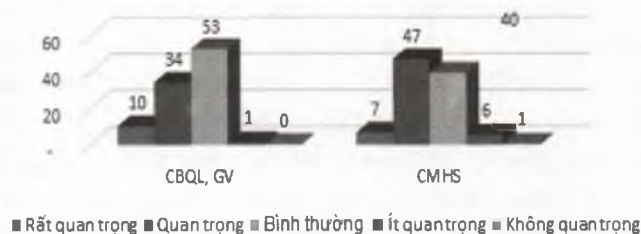
Nội dung khảo sát: Khảo sát thực trạng quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội.

Đối tượng khảo sát: Tiến hành khảo sát: CBQL, GV, phụ huynh học sinh của 05 trường mầm non công lập trên địa bàn quận Hà Đông gồm mầm non Dương Nội, mầm non Trần Quốc Toàn, mầm non Kim Đồng, mầm non Lê Quý Đôn, mầm non La Dương với 371 mẫu điều tra trong đó gồm 178 phụ huynh, 168 giáo viên và 25 Cán bộ quản lý

3. Kết quả khảo sát

3.1. Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên, cha mẹ học sinh về quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori

Kết quả điều tra cho thấy gần 1/2 số lượng CBQL, GV các nhà trường đã nhận thức được tầm quan trọng của quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori đối với trẻ (21/203 CBQL, GV đánh giá ở mức độ rất quan trọng, 70/203 CBQL, GV đánh giá ở mức độ quan trọng), khoảng trên 1/2 số lượng CBQL, GV các nhà trường nhận thức ở mức độ bình thường (108/203 CBQL, GV đánh giá ở mức độ bình thường), còn lại số ít CBQL, GV chưa thấy được tầm quan trọng của phương pháp này đối với hoạt động giáo dục cho trẻ trong trường mầm non (3/203 CBQL, GV đánh giá ở mức ít quan trọng và 1/203 CBQL, GV đánh giá ở mức không quan trọng). Nhiều phụ huynh đã thấy được tầm quan trọng của việc quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ (12/178 CMHS đánh giá ở mức độ rất quan trọng; 84/178 CMHS đánh giá ở mức độ quan trọng), còn lại 71/178 CMHS đánh giá ở mức độ bình thường, 10/178 đánh giá ở mức độ ít quan trọng và 1/203 đánh giá ở mức không quan trọng.

Hình 1. Đánh giá mức độ nhận thức của CBQL, GV, cha mẹ học sinh về tầm quan trọng của quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori (Nguồn: Kết quả điều tra bảng hỏi)

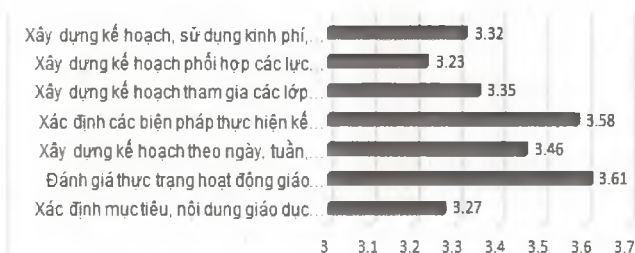
Thực trạng trên cũng cho thấy để hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori hiệu quả cao hơn trong các trường mầm non quận Hà Đông thì trước hết cần đổi mới nhận thức từ CBQL các nhà trường, để làm được điều này Phòng giáo dục và Đào tạo quận Hà Đông cần định hướng và chỉ đạo

sâu hơn đối với việc ứng dụng phương pháp Montessori vào tổ chức các hoạt động giáo dục trong trường mầm non, đồng thời tổ chức tập huấn, bồi dưỡng, trải nghiệm nhiều hơn về hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori giúp CBQL nhận thức được hiệu quả của phương pháp này đối với nhận thức và sự phát triển toàn diện của mỗi đứa trẻ từ đó mỗi CBQL nâng cao nhận thức tầm quan trọng đối với việc ứng dụng phương pháp Montessori trong nhà trường và mong muốn được áp dụng phương pháp Montessori nhiều hơn nữa vào tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ.

3.2. Thực trạng quản lý thực hiện mục tiêu hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori

Kết quả thu được sau khi xử lý số liệu cho thấy rằng việc lập kế hoạch cho hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non đã được quan tâm.

Trong đó, chủ thể quản lý đã thực hiện tốt các nội dung quản lý như: “Đánh giá thực trạng hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori trong trường mầm non”, “Xác định các biện pháp thực hiện kế hoạch giáo dục theo phương pháp Montessori”, “Xây dựng kế hoạch theo ngày, tuần, tháng, năm của hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori”. Đây là những nội dung có ĐTB cao nhất so với các nội dung khác (ĐTB từ 3,46-3,61) xếp thứ bậc 1,2,3. Qua kết quả trên đây sẽ là điều kiện tốt, là cơ sở rất quan trọng góp phần quyết định sự thành công trong thực hiện hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori tại nhà trường. Bởi vì, khi đã xác định chính xác thực trạng hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori trong nhà trường thì người CBQL sẽ nắm bắt được hoạt động này thực tế đang diễn ra như nào? Ưu nhược điểm của hoạt động này? Có vấn đề gì cần phải xem xét và điều chỉnh để thực hiện hoạt động này tốt hơn không? từ đó có những kế hoạch, giải pháp phù hợp nhằm phát huy được những điểm mạnh đồng thời hạn chế, khắc phục được những tồn tại, hạn chế giúp công tác chỉ đạo thành công và đem hiệu quả cao tất cả các khâu khác của quá trình thực hiện hoạt động này tại trường.

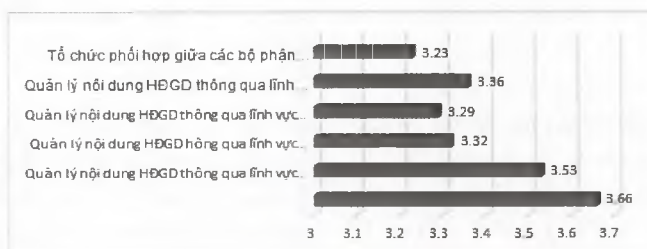
Hình 2. Công tác xây dựng kế hoạch hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non theo phương pháp Montessori (Nguồn: Kết quả điều tra bảng hỏi)

Bên cạnh đó có một số nội dung chưa thực hiện tốt, đó là: “Xây dựng kế hoạch phối hợp các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường mầm non” (ĐTB 3,23 xếp thứ bậc 7/7), “Xác định mục tiêu, nội dung giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,27 xếp thứ bậc 6/6) và “Xây dựng kế hoạch, sử dụng kinh phí, chi phí thực hiện hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,32 xếp thứ bậc 5/7).

Như vậy việc xác định mục tiêu, nội dung giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori, xây dựng kế hoạch, sử dụng kinh phí, chi phí thực hiện hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori và xây dựng kế hoạch phối hợp các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường mầm non vẫn là những nội dung có ĐTB thấp chưa thực hiện tốt, chưa đáp ứng được các yêu cầu của hoạt động này. Do đó chủ thể quản lý hoạt động này tại các trường cần phải chú ý hơn trong việc xác định mục tiêu của hoạt động bởi lẽ, việc xác định rõ mục tiêu sẽ là kim chỉ nam để hoạt động này được thực hiện đúng hướng. Đồng thời mỗi trường mầm non cần xây dựng kế hoạch sử dụng nguồn kinh phí và phối hợp với các lực lượng bên ngoài hiệu quả nhằm huy động tốt các nguồn lực đầu tư, phục vụ cho các hoạt động vì môi trường lớp học, đồ dùng, học liệu cũng là một trong các yếu tố quan trọng của phương pháp Montessori để tạo nên thành công.

3.3. Thực trạng quản lý thực hiện nội dung hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori

Kết quả điều tra đã khẳng định, thực trạng quản lý nội dung hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5-6 tuổi tại các trường mầm non nghiên cứu đã có các biện pháp quản lý phù hợp và bước đầu đã đạt được hiệu quả nhất định khi thực hiện nội dung quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori, kết quả đánh giá Đạt (ở 3 mức rất tốt, tốt, khá) từ 173/203 đến 194/203. Tuy nhiên, mức độ thực hiện nội dung quản lý này chưa thật tốt vì vẫn có kết quả đánh giá Chưa đạt (ở mức độ trung bình và yếu) từ 9/203 đến 30/203 CBQL, GV đánh giá.

Hình 3. Thực trạng quản lý nội dung hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori (Nguồn: Kết quả điều tra bảng hỏi)

Trong 6 nội dung quản lý được khảo sát thì nội dung “Quản lý nội dung hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ thông qua lĩnh vực Phát triển nhận thức” (ĐTB: 3,66 và xếp thứ bậc 1/6), “Quản lý nội dung hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ thông qua lĩnh vực Phát triển ngôn ngữ” (ĐTB: 3,53 và xếp thứ bậc 2/6), “Quản lý nội dung hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ thông qua lĩnh vực Phát triển tinh cảm kỹ năng xã hội” (ĐTB: 3,36 và xếp thứ bậc 3/6) là những nội dung có mức độ thực hiện tốt nhất. Đây là lĩnh vực thường được giáo viên chú trọng và tương đối dễ thực hiện vì thông qua các hoạt động quen thuộc trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày cho trẻ, nội dung giáo dục gần gũi, giáo cụ dễ sử dụng. Từ việc CBQL, GV xác định chính xác nội dung, các nhiệm vụ cụ thể của hoạt động này đã giúp cho việc triển khai thực hiện hoạt động này đạt được tốt nhất.

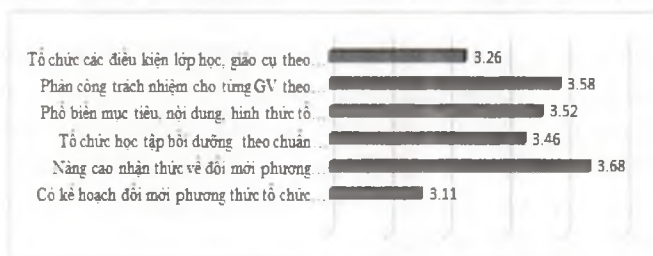
Tuy nhiên, thực tế hiện nay hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori ở các trường mầm non quận Hà Đông cơ chế phối hợp vẫn chưa được thực hiện hiệu quả điều đó thể hiện ở kết quả khảo sát nội dung “Tổ chức phối hợp giữa các bộ phận tham gia quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” đạt (ĐTB thấp 3,23 xếp thứ bậc 6/6).

Tìm hiểu nguyên nhân của vấn đề này tác giả đã thực hiện phỏng vấn CBQL, GV của 01 trong 05 trường mầm non thực hiện khảo sát, qua trao đổi tác giả đã thấy được nguyên nhân cơ bản đó chính là hiện nay hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5-6 tuổi chưa được xác định rõ ràng về nội dung, thời gian thực hiện nên các trường chủ động xây dựng nội dung kế hoạch để tổ chức thực hiện, những nội dung được xây dựng xuất phát từ kinh nghiệm của CBQL, chưa có sự phối hợp với GV một cách cụ thể. Để các hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori trong nhà trường đạt hiệu quả cao hơn đòi hỏi CBQL, các tổ chuyên môn, GV cần có sự phối hợp, thống nhất cao khi xây dựng các mục tiêu, kế hoạch cũng như thống nhất các biện pháp quản lý, chỉ đạo, triển khai thực hiện.

3.4. Thực trạng quản lý triển khai phương thức tổ chức hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori

Kết quả khảo cho thấy công tác quản lý phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5 - 6 tuổi nội dung “Nâng cao nhận thức về đổi mới phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho CBQL, GV” được đánh giá ở mức cao nhất (ĐTB: 3,68 xếp thứ bậc 1/6 trong bảng thứ bậc). Do xác định đúng vai trò quan trọng của đổi mới phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori, nên có 26/203 CBQL, GV đánh giá việc thực hiện ở mức “rất

thường xuyên”, 89/203 CBQL, GV đánh giá việc thực hiện ở mức “thường xuyên”.

Hình 4. Thực trạng quản lý phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori (Nguồn: Kết quả điều tra bảng hỏi)

Các nội dung được đánh giá ở mức độ ở khá thường xuyên là “Phân công trách nhiệm cho từng GV, yêu cầu cần đạt trong phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,58 xếp thứ bậc 2/6 trong bảng thứ bậc), “Phổ biến mục tiêu, nội dung, hình thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho CBQL, GV” (ĐTB: 3,52 xếp thứ bậc 3/6 trong bảng thứ bậc). Kết quả trên thể hiện, CBQL các trường mầm non trên địa bàn quận Hà Đông đã thực hiện khá hiệu quả việc phổ biến, phân công trách nhiệm các nội dung giáo dục cho GV, đồng thời cũng thực hiện việc bồi dưỡng cho GV nâng cao năng lực tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori. Tuy nhiên trong các nội dung đánh giá trên vẫn còn một số ý kiến được đánh giá ở mức độ trung bình và yếu điều đó cho thấy CBQL, GV các nhà trường cần tiếp tục có các biện pháp quản lý phù hợp để tăng tỷ lệ đánh giá ở các mức tốt, khá và không còn kết quả đánh giá ở mức trung bình và yếu.

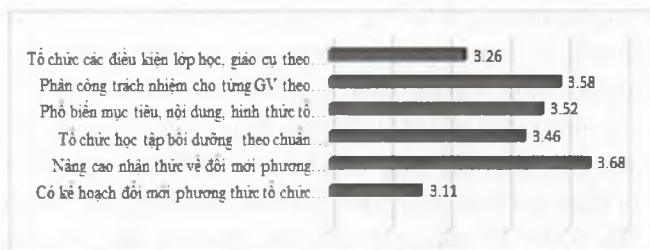
Bên cạnh những mặt tích cực thì vấn đề quản lý đổi mới phương thức tổ chức hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi theo phương pháp Montessori vẫn còn bộc lộ những hạn chế, thiếu sót nhất định, cụ thể với nội dung “Có kế hoạch đổi mới phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori phù hợp với tình hình nhà trường” (ĐTB: 3,11 xếp thứ bậc 6/6 trong bảng thứ bậc); nội dung “Tổ chức các điều kiện lớp học, giáo cụ theo tiêu chuẩn Montessori” (ĐTB: 3,26 xếp thứ bậc 5/6 trong bảng thứ bậc). Với kết quả trên cho thấy nhà trường chưa đánh giá, xác định đúng điều kiện thực tế của đơn vị cũng như đồ dùng, giáo cụ tại các nhóm, lớp chưa đáp ứng theo tiêu chuẩn quy định. Để lý giải cho kết quả trên tác giả đã phỏng vấn CBQL 03 trường mầm non được khảo sát, qua trao đổi CBQL 03 nhà trường cho biết việc xây dựng hoạch đổi mới phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori đáp ứng với điều kiện thực tế còn thấp nguyên nhân do năng lực của CBQL, GV trong vận dụng, ứng dụng phương pháp giáo dục tiên tiến vào quá trình giáo dục trẻ tại nhà trường thiếu tính linh hoạt, thiếu kinh nghiệm còn dập khuôn, máy móc; mặt khác khi được hỏi điều kiện lớp học, giáo cụ chưa đáp ứng theo tiêu chuẩn Montessori CBQL cho biết nguyên nhân cơ bản nhất đó chính là hạn chế về nguồn kinh phí mua sắm.

Trước thực trạng trên yêu cầu đặt ra cho CBQL khi muốn đổi mới phương thức tổ chức hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi theo phương pháp Montessori đạt hiệu quả cần phải nghiên cứu một cách nghiêm túc, đánh giá chính xác điều kiện thực tế của nhà trường, đồng thời nhà trường thường xuyên bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho CBQL, GV để mỗi CBQL, GV linh hoạt hơn trong việc lựa chọn phương thức tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ phù hợp. Mặt khác nhà trường cần có biện pháp nhằm huy động tối đa nguồn lực từ các cá nhân, tổ chức trong việc ủng hộ đầu tư kinh phí mua sắm đồ dùng, giáo cụ đáp ứng với tiêu chuẩn Montessori.

3.5. Thực trạng quản lý công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori

Kết quả khảo sát cho thấy các trường mầm non nghiên cứu đã chú trọng đến công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori. Có 3 nội dung được đánh giá ở mức độ cao hơn là “Theo dõi, kiểm tra hoạt động giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,55 xếp thứ

bậc 1/8); “Đánh giá định kì hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,52 xếp thứ bậc 2/8); “Đảm bảo tính chính xác, khách quan khi thực hiện kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,45 xếp thứ bậc 3/8). Kết quả khảo sát cho thấy CBQL ở các trường đã quan tâm đến hoạt động kiểm tra, đánh giá, kết quả đánh các nội dung tương đối đồng đều.

Hình 5. Quản lý công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi trường mầm non theo phương pháp Montessori (Nguồn: Kết quả điều tra bảng hỏi)

Bên cạnh những nội dung được xếp thứ 1,2,3 trong bảng xếp hạng với ĐTB cao từ 3,45 đến 3,55 còn một số nội dung được đánh giá thấp hơn như “Điều chỉnh hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori sau mỗi hoạt động kiểm tra đánh giá” với ĐTB: 3,24 xếp thứ bậc 8/8 trong bảng thứ bậc; “Quy định các tiêu chuẩn kiểm tra đánh giá hoạt động giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori” với ĐTB: 3,25 xếp thứ bậc 7/8 trong bảng thứ bậc.

Thực tế cho thấy việc quy định các tiêu chuẩn, tiêu chí kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục qua các hoạt động điển hình như thao giảng, hội giảng tại trường mầm non thời gian qua thực hiện chưa đem lại hiệu quả. Khắc phục hạn chế tồn tại trên trong thời gian tới CBQL các trường mầm non cần nghiên cứu và thực hiện đầy đủ, nghiêm túc quy định các tiêu chuẩn, tiêu chí kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục qua các hoạt động điển hình như thao giảng, hội giảng để đảm bảo việc đánh giá hoạt động giáo dục được khách quan, công bằng và khoa học, đẩy mạnh các hoạt động thao giảng, hội giảng trở thành những phong trào thi đua nhằm nhân rộng thêm nhiều gương điển hình tiên tiến, từ đó nâng cao hiệu quả hoạt động giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori của nhà trường.

3.6. Thực trạng mức độ ảnh hưởng của các yếu tố đến quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori

3.6.1. Yếu tố chủ quan

Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng mức độ ảnh hưởng của các yếu tố thuộc về Hiệu trưởng và các nhà quản lý trường mầm non

Thực trạng cho thấy tất cả CBQL và GV khẳng định mức độ ảnh hưởng của năm yếu tố thuộc về Hiệu trưởng và các nhà quản lý trường mầm non được đánh giá đều có ảnh hưởng nhiều đến quản lý hoạt động này. Tuy nhiên, mức độ ảnh hưởng giữa các yếu tố trong nhóm là khác nhau trong đó yếu tố: “Tinh thần, trách nhiệm, lòng nhiệt tình của Hiệu trưởng đối với hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” với ĐTB: 3,71 xếp thứ bậc 1/5 trong bảng thứ bậc, “Nhận thức của Hiệu trưởng về vai trò của hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” với ĐTB: 3,54 xếp thứ bậc 2/5 trong bảng thứ bậc... Như vậy, đối với người Hiệu trưởng các trường mầm non, để hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori đạt hiệu quả đòi hỏi Hiệu trưởng phải là người có nhận thức đầy đủ, sâu sắc về ý nghĩa, vai trò và tầm quan trọng của hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori trong nhà trường. Việc nhận thức sâu sắc vấn đề này sẽ là kim chỉ nam giúp người Hiệu trưởng có những quyết định chính xác, có những chỉ đạo sát sao trong việc tổ chức thực hiện hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori. Mặt khác, tinh thần trách nhiệm cao đi kèm với lòng nhiệt tình sẽ giúp cho người Hiệu trưởng phát huy được hết năng lực trong quản lý đồng thời nhận thức tốt sẽ kéo theo thái độ và hành động thực hiện chủ động, tích cực, sáng tạo.

Do vậy, các yếu tố thuộc về Hiệu trưởng và các nhà quản lý trường mầm non chính là yếu tố có ảnh hưởng nhiều đến quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ tại trường mầm non.

Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng mức độ ảnh hưởng của các yếu tố thuộc về giáo viên và điều kiện cơ sở vật chất

Từ kết quả khảo sát cho thấy mức độ ảnh hưởng của các yếu tố thuộc về giáo viên và điều kiện cơ sở vật chất có ảnh hưởng ở mức độ nhiều tới quản lý hoạt động này. Tuy nhiên mỗi yếu tố có mức độ ảnh hưởng khác nhau được xếp theo thứ bậc lần lượt từ cao xuống cấp cụ thể: xếp thứ bậc 1/7 trong bảng thứ bậc đó là “Kinh nghiệm và năng lực của giáo viên” (ĐTB: 3,55); xếp thứ bậc 2/7 trong bảng thứ bậc đó là “Nhận thức của GV về hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,46); xếp thứ 3 trong bảng thứ bậc “Ý thức, trình độ của GV khi tham gia hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,36); xếp thứ bậc 4/7 trong bảng thứ bậc đó là “Kỹ năng giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5-6 tuổi của GV” với (ĐTB: 3,34); xếp thứ bậc 5/7 trong bảng thứ bậc “Sự phối hợp giữa GV với các lực lượng tham gia hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,32); xếp thứ bậc 6/7 trong bảng thứ bậc “Lòng yêu nghề, yêu trẻ của GV mầm non” (ĐTB: 3,23); và thứ bậc 7/7 cũng là bậc cuối cùng trong bảng thứ bậc đó là “CSVC, kinh phí phục vụ hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori” (ĐTB: 3,11). Từ kết quả trên có thể thấy rằng để quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori tại trường mầm non đạt được hiệu quả cần đặc biệt chú ý tới các yếu tố thuộc về người giáo viên mầm non. Bởi vì, giáo viên mầm non chính là lực lượng nòng cốt trực tiếp thực hiện các hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori trong mỗi nhà trường. Nếu đội ngũ giáo viên mầm non có nhận thức đầy đủ, sâu sắc về vai trò và tầm quan trọng của hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori thì giáo viên sẽ chủ động, tích cực, linh hoạt, sáng tạo trong quá trình tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ chắc chắn sẽ đem lại hiệu quả cao khi thực hiện. Chính vì lẽ đó mỗi CBQL, mỗi nhà trường cần quan tâm hơn nữa tới đội ngũ giáo viên mầm non về mọi mặt như nâng cao đời sống, tạo điều kiện về cơ sở vật chất, phương tiện, môi trường làm việc, về đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn... để giáo viên yêu nghề, yêu trẻ, yêu trường yên tâm công tác và phát huy hết khả năng, sự sáng tạo của bản thân cho sự nghiệp giáo dục.

3.6.2. Yếu tố khách quan

Qua phân tích kết quả điều tra khẳng định, các yếu tố thuộc về môi trường xã hội có rất nhiều yếu tố và mức độ ảnh hưởng đối với quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ. Các yếu tố được đánh giá có ảnh hưởng nhiều nhất “Quan điểm chỉ đạo của Bộ GDĐT, Vụ GDMN” (ĐTB: 3,53 xếp thứ bậc 1/5)... Yếu tố có mức độ ảnh hưởng thấp nhất “Sự phát triển văn hoá – kinh tế - xã hội của địa phương” (ĐTB: 3,08 xếp thứ bậc 5/5).

Như vậy, quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi trong các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori bên cạnh việc chịu sự ảnh hưởng của các yếu tố thuộc về các nhà quản lý, đội ngũ giáo viên trực tiếp tổ chức, thực hiện hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori cho trẻ 5 - 6 tuổi trong các trường mầm non, yếu tố về cơ sở vật chất thì các yếu tố khách quan và chủ quan cũng khá ảnh hưởng tới hoạt động giáo dục cho trẻ theo phương pháp Montessori qua tác động một cách trực tiếp hoặc gián tiếp đến công tác quản lý, tổ chức hoạt động này. Do đó, trong quá trình thực hiện các nhà trường nghiên cứu, nắm chắc các tác động khách quan và chủ quan sẽ phát huy ưu điểm, khắc phục hạn chế đây là nội dung CBQL nhà trường cần quan tâm để xây dựng các biện pháp quản lý đảm bảo đúng, phù hợp với các tác động và thực tiễn của hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi theo phương pháp Montessori tại các trường mầm non trong giai đoạn hiện nay.

4. Đánh giá chung về thực trạng quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5 - 6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori

4.1. Ưu điểm

Hầu hết các trường mầm non công lập và ngoài công lập trên địa bàn quận Hà Đông, thành phố Hà Nội đã áp dụng phương pháp Montessori vào tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ mầm non 5-6 tuổi.

Đa số các CBQL, GV đã có nhận thức đúng đắn về vai trò, mục tiêu, ý nghĩa và tầm quan trọng của hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi trong các trường mầm non theo phương pháp Montessori.

Đội ngũ CBQL của các trường mầm non nắm rõ chủ trương, định hướng của Phòng giáo dục và đào tạo quận Hà Đông trong việc tiếp cận và ứng dụng các phương pháp giáo dục tiên tiến trong tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ. Toàn quận có 07 trường áp dụng phương pháp Montessori toàn diện rất hiệu quả chính là nơi để các đơn vị học tập.

Đội ngũ giáo viên tâm huyết, nhiệt tình, trách nhiệm với nhiệm vụ, công việc được phân công, có ý thức học tập nâng cao năng lực chuyên môn và kinh nghiệm trong tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ theo phương pháp Montessori.

Trong quá trình tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori, CBQL các trường đã luôn quan tâm đến việc phân công lao động và bố trí công việc theo vị trí việc làm phù hợp điều kiện của nhà trường, với năng lực, thể mạnh của mỗi cá nhân nhằm phát huy tối đa hiệu quả làm việc.

Ban giám hiệu các trường quan tâm đến việc đào tạo, nâng cao năng lực chuyên môn, tạo điều kiện thuận lợi giúp GV tiếp cận và vận dụng những kiến thức, kỹ năng, phương pháp mới trong công tác giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori.

Qua đánh giá CBQL các trường mầm non đã đánh giá đúng thực trạng quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori tại đơn vị, nắm rõ những mặt đã làm được và những mặt còn tồn tại hạn chế cần khắc phục.

CBQL các trường đã có sự phối hợp với cộng đồng và với ban đại diện cha mẹ học sinh, chỉ đạo giáo viên có sự phối hợp chặt chẽ với cha mẹ học sinh của nhà trường trong công tác giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori với nhiều hình thức phong phú và đa dạng, mang lại hiệu quả cao.

4.2. Hạn chế

Bên cạnh những ưu điểm mà thời gian qua các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội đã đạt được thì vẫn còn một số tồn tại hạn chế cần được khắc phục:

Thứ nhất, không kể đến 07 trường áp dụng phương pháp Montessori toàn diện trong tổ chức hoạt động giáo dục trẻ rất hiệu quả thì đa số các trường còn lại áp dụng phương pháp Montessori vào tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ mới chỉ là tiếp cận, còn rất mờ nhạt, chưa được định hướng rõ ràng nên chưa mang lại hiệu quả.

Thứ 2, năng lực chuyên môn, kinh nghiệm, kỹ năng tổ chức hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori của đội ngũ giáo viên còn nhiều hạn chế.

Thứ ba, công tác kiểm tra, đánh giá chưa được thực hiện thường xuyên, các nội dung đánh giá còn mang tính hình thức chưa đi vào thực chất, việc điều chỉnh hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori sau mỗi hoạt động kiểm tra đánh giá còn chưa hiệu quả

Thứ tư, CSVC, giáo cụ học tập phục vụ hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori còn chưa đồng bộ và đáp ứng với yêu cầu của Montessori

Thứ năm, cơ chế phối hợp giữa các tổ chức trong nhà trường, giữa nhà trường, gia đình, các lực lượng bên ngoài trong hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori chưa đạt được hiệu quả cao.

4.3. Nguyên nhân của những tồn tại

Do CBQL các trường mầm non chưa định hướng đúng đắn việc áp dụng phương pháp Montessori vào quá trình tổ chức các hoạt động giáo dục tại đơn vị.

Công tác tập huấn, bồi dưỡng chuyên môn cho đội ngũ giáo viên để nâng cao năng lực trong tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori còn ít chưa đi sâu, kinh nghiệm, kỹ năng tổ chức của giáo viên còn nhiều hạn chế.

Phương pháp Montessori không có một giáo trình chung cho hoạt động giáo dục trẻ điều đó đòi hỏi và tạo áp lực lớn đối với các GV Montessori phải phát triển giáo trình của riêng mình. Bên cạnh đó đội ngũ giáo viên chưa được đào tạo bài bản chương trình giảng dạy riêng theo phương pháp Montessori do vậy, quá trình xây dựng kế hoạch quản lý hoạt động giáo dục trẻ theo phương pháp Montessori về nội dung, chương trình, phương pháp chưa toàn diện. Các bài giảng hầu hết mới được phát triển ban đầu chưa có nhiều thời gian cho các điều chỉnh, phát triển dẫn đến các hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori chưa phong phú, hấp dẫn.

Phương pháp Montessori là phương pháp giáo dục mới tại Việt Nam được tiếp cận, áp dụng trong những năm gần đây trên nền giáo dục truyền thống có nhiều đặc thù về văn hóa, con người, ... đòi hỏi cần có thời gian để thích nghi.

Công tác quản lý, chỉ đạo, kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori chưa thường xuyên và chặt chẽ.

Các hoạt động tuyên truyền, kết nối, phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ theo phương pháp Montessori chưa tốt và chưa đem lại hiệu quả.

Nguồn kinh phí đầu tư mua sắm đồ dùng, giáo cụ, xây dựng môi trường lớp học theo phương pháp Montessori của nhà trường quá hạn hẹp, việc huy động các nguồn lực, công tác xã hội hoá còn gặp nhiều khó khăn.

Các cấp chính quyền, ban, ngành địa phương rất quan tâm động viên tinh thần, tạo điều kiện cho nhà trường trong các hoạt động tuy nhiên không có sự hỗ trợ về nguồn kinh phí do đặc thù cơ chế.

5. Kết luận

Qua nghiên cứu khảo sát và phân tích thực trạng quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori cho thấy 07 trường mầm non áp dụng phương pháp Montessori đã và đang đi đúng hướng, đạt được những thành quả ban đầu rất khả quan, các trường còn lại đã xác định được hướng đi và sẽ phát triển trong thời gian tới.

Kết quả nghiên cứu cho thấy công tác quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi theo phương pháp Montessori tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội đạt ở mức độ khá.

Bên cạnh những kết quả đạt được vẫn còn tồn tại một số hạn chế trong công tác quản lý như công tác kế hoạch, chỉ đạo tổ chức thực hiện, kiểm tra đánh giá.

Có một số hoạt động trong công tác QL chưa đạt hiệu quả cao là: công tác kế hoạch theo phương pháp Montessori cần sát hơn đáp ứng yêu cầu đặc thù của phương pháp; Công tác chỉ đạo tổ chức thực hiện CBQL cần phải đổi mới hơn so với phương pháp giáo dục truyền thống; việc kiểm tra đánh giá hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori còn cần nhiều cải tiến; Việc tổ chức bồi dưỡng năng lực quản lý của CBQL, năng lực chuyên môn của GV bám sát theo phương pháp Montessori cần đầu tư có chiến lược dài hạn hơn.

Nghiên cứu đã xác định được các yếu tố ảnh hưởng và mức độ ảnh hưởng của các yếu tố đó đến quản lý hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori rất nhiều và thứ bậc mức độ ảnh hưởng của các yếu tố: 1- Các yếu tố thuộc về CBQL, 2- Các yếu tố thuộc về GV và điều kiện cơ sở vật chất, 3- Các yếu tố thuộc về môi trường xã hội. Kết quả khảo sát thực trạng trên

là cơ sở khoa học để đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục theo phương pháp Montessori mới nhằm nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi tại các trường mầm non quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo phương pháp Montessori.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Thông tư số 52/TT-BGDĐT ngày 31/12/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Điều lệ trường mầm non.
- [2] Luật giáo dục số 43/2019/QH14 ngày 14/6/2019 Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam
- [3] Ngô Hiếu Huy (2013), Phương pháp giáo dục Montessori, Nhà xuất bản Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
- [4] Maria Montessori (2008), Dạy con trước tuổi lên 3, Nhà xuất bản Lao động Hà Nội
- [5] Paula Polk Lillard, Phương pháp Montessori ngày nay, Nhà xuất bản khoa học - xã hội
- [6] Nguyễn Thị Bích Thủy (2017), Một số vấn đề lí luận về chương trình giáo dục Montessori - thực trạng vận dụng và đánh giá chương trình giáo dục Montessori ở Hàn Quốc, Tạp chí Giáo dục, Số đặc biệt.

ABSTRACT

Current situation of management of educational activities for children 5-6 years old in kindergartens in Ha Dong district, Hanoi city by Montessori method

Investment in primary education is an investment in the formation and development of the first personality traits for preschool children. Children 5-6 years old are children in the age of curiosity to learn about the world around them. Montessori is a way of early education. This method focuses on promoting children's inner potential with a friendly, open educational environment with professionally trained teachers and specialized learning aids. Montessori preschool education will build a basic foundation for children right from the first years of life. As a result, children are fully developed both in terms of brain, ability to receive information and knowledge as well as form social skills, independent learning skills, flexible communication from a very early age. In fact, Montessori education has been applied in early childhood education in Vietnam in general and in Ha Dong District in particular. However, it is necessary to know how this situation is happening, how to manage and organize educational activities according to the Montessori method. The article presents the reality of managing educational activities for 5-6-year-old children at preschools in Ha Dong district, Hanoi city according to Montessori method.

Keywords: Education, educational activities, preschool, Montessori.